

Josep Ferrer i Vidal (1817-1893)

L'home fort de la indústria vilanovina del segle XIX

Dos-cents anys després del seu naixement, podem assegurar amb plena garantia que Josep Ferrer i Vidal ha estat un dels personatges més rellevants de la nostra història contemporània. Sense cap mena de dubte ha estat la figura més destacada de la indústria vilanovina del segle XIX, quan la nostra ciutat es situà a l'avantguarda del procés de industrialització de Catalunya.

Però la trajectòria de Ferrer Vidal fou àmplia i diversa: capità d'indústria, polític, inversor, banquer i impulsor i gestor de tota mena d'iniciatives.

Fill del boter de mar Antoni Ferrer, el jove Ferrer Vidal tenia la pretensió de dedicar-se a l'enologia, al taller de boteria i ampliar el negoci familiar. Per tot plegat va fer estudis a la Junta de Comerç de Barcelona i volia estudiar enologia a Bordeus.

Fou l'*americano* Sebastià Gumà –pare de Francesc Gumà i Ferran–, que havia fet negocis a Cuba i era un dels pioners de la indústria cotonera local, qui l'orientà cap el camp industrial.

Però Ferrer Vidal no es limità a la tasca d'emprenedor, sinó que desplegà totes les seves qualitats oratòries i de coneixements en benefici del desenvolupament del territori i del país. Per això, ben aviat es confondria el seu perfil d'empresari amb el de polític.

Durant la seva etapa al Congrés de Diputats o al Senat, representant el partit conservador, els seus esforços es limitaren –molt propi de l'època– a defensar els interessos personals i els dels sectors empresarials que representava. En aquest sentit, multiplicà les seves intervencions polítiques en defensa del proteccionisme aranzelari i en contra de les tesis

lliurecanvistes que volien afavorir la importació de teixits estrangers, especialment d'Anglaterra, més econòmics que els autòctons.

Va establir complicitats amb altres industrials del moment com Joan Güell –consogre seu–, i aquella teranyina d'influències li permeteren de pilotar tota mena de projectes.

Ferrer Vidal va fer gestions per aconseguir una línia de ferrocarril entre Barcelona i Vilanova i la Geltrú, fou president de l'Institut del Foment del Treball Nacional, ostentà un càrrec directiu a l'Exposició Universal de Barcelona de 1888 i fou, entre altres nominacions, màxim directiu de la Caixa de Barcelona.

Com hem esmentat, de bracet del “vell Gumà”, aviat s'integrà a l'equip gestor de la fàbrica de la Rambla, la primera gran empresa cotonera de la ciutat fundada per Sebastià Gumà i altres socis. Però Ferrer Vidal tenia la voluntat d'impulsar el seu propi projecte personal i, per això, amb la dot de la seva esposa Conxita Soler i la donació en vida del seu sogre que havia fet diners a Cuba, aixecà la fàbrica de Mar sota la raó de Josep Ferrer y Cia. Encara no eren a meitat de segle XIX i Ferrer Vidal ja havia pilotat dues empreses primerenques i que serien referència de la indústria local amb una gran projecció. La fàbrica de Mar fou, en determinat moment, una de les més grans i modernes empreses de teixits de cotó del país.

A l'equador de segle la nostra ciutat formava part del grup privilegiat de nuclis industrials que anaven al davant en quan a nombre de fusos de filar i nombre de telers.

Gràcies al gasòmetre de la seva fàbrica Vilanova i la Geltrú seria una de les viles pioneres en disposar d'enllumenat públic a gas.

Però això no li faria perdre de vista l'oportunitat d'invertir en companyies de comerç, ferrocarrils o banca. Per tot plegat, aviat es traslladà a viure a la capital catalana.

Però, més enllà de gestor empresarial, Ferrer i Vidal també dedicà molts esforços a fer pedagogia i proselitisme de les doctrines econòmiques que defensava. D'una banda, la cerca de competitivitat de la indústria cotonera catalana, comparant els costos productius amb altres països com França o Anglaterra. Part dels seus estudis foren recollits a les publicades *Conferencias sobre el arte de hilar y tejer en general y especialmente sobre el arte de hilar y tejer el algodón*.

Com ja hem indicat, també desplegà tots els seus arguments en favor de les tesis proteccionistes de la indústria nacional, acompanyats de molts anàlisis de la situació econòmica espanyola i europea. En relació a aquestes temàtiques publicaria diverses obres i fulletons.

Li agradava de predicar l'antic proverbi: “Be't poden donar un bou per un sou, si no tens lo sou per comprar lo bou”.

Ferrer Vidal tingué cinc fills, alguns d'ells dedicats al món de la indústria i la política.

Molts episodis de la seva vida delaten un personatge emprenedor i visionari, capaç de superar totes les adversitats amb tenacitat i la força del coneixement de la seva activitat professional. Les dificultats per adquirir les màquines de la fàbrica de Mar són un bon exemple de la seva empenta. La Vilanova industrial del segle XIX hauria estat molt diferent sense la participació directa d'un home not com Josep Ferrer i Vidal.

Albert Tubau

(Article publicat el juliol de 2017 al n°48 del butlletí de la Peña Filatèlica de Vilanova i la Geltrú)